

Universitätsbibliothek Paderborn

**Dictamen Illustrissimi ac Reverendissimi P. Mag. Fr.
Gabrielis Adarzo de Santander, Episcopi Viglevanensis,
Ad Interrogata respondens Circa Exclusivam, quandoque
à Principibus interpositam, ne ...**

Adarzo, Gabriel

Francofurti, 1660

[§. IX.] Qui Exclusivam exceptit, tenetur eidem favere, aliorum etiam suffragijs, si potest.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10517

§. IX.

*Qui Exclusivam exceptit , tenetur eidem fa-
vere , aliorum etiam suffragijs ,
si potest.*

DIco sextò , favor ille , quem Eminentissimus 58
Cardinalis Exclusivam excipiens , tenetur ei præ-
stare , non sistit in ipso , ita ut suo tantum suffragio de-
beat stare pro ea : sed ultra se extendit , & obligat exci-
pientem , ut eam (si absque magno incommodo
potest) proponat alijs Electoribus , repræsentan-
do Exclusivam , & momenta ejus , ad finem exclu-
dendi indignum , & liberandi Ecclesiam à vexatio-
ne , quæ ei imminet ex indigni inthronizatione.

Probatur conclusio doctrinâ D. Thomæ 2. 2.
quæst. 70. art. 1. in corpore , ubi postquam determina-
vit , eum qui scit delictum alicujus vergens in dam-
num notabile Tertij , teneri ferre testimonium pro
ejus liberatione , casu quo à superiore sit rogatus :
Subdit , *Et si ejus testimonium non requiratur , tenetur facere ,
quod in se est , ut veritatem denuntiet alicui , qui ad hoc pro-
desse possit : dicitur enim in psalmo 81. eripite pauperem ,
& egenum de manu peccatoris liberate : Et Proverb. , cap. 24.*

Erue eos, qui ducuntur ad mortem: ¶ Rom. 1. dicitur, digni sunt morte, non solum qui faciunt, sed etiam qui consentiunt, ubi dicitur Glossa, consentire est tacere, cum possit redarguere. Hæc D. Thomas.

39 Ex quo sic argumentor, ille qui potest liberare innocentem à damno notabili ei imminente, tenetur secundum D. Thomam facere quod in se est, ut cum liberet, & similiter tenetur ad denuntiandam veritatem alijs, qui ad liberationem prodesse possint. Ergo cum damnum notabile immineat Ecclesiæ innocenti ex Caij indigni inthronizatione, tenetur Elector, qui novit ejus indignitatem per Exclusivam, eam alijs Electoribus aperire, qui possunt pro Ecclesiæ liberatione prodesse. Patet consequentia, quia aliàs non faciet, quod in se est, nec pauperem Ecclesiam liberabit de manu peccatoris; & tacendo, cum posset redarguere, consentiet delictis indigni inthronizati, reusque erit mortis, non secus ac ipse indignus. Aut ergo dicendum est Electorem, qui excepit Exclusivam, non posse eam alijs explicare, aut quod, si potest, tenetur eam manifestare: Quod si taceat, & non explicet, dignus erit secundum D. Thomam eadem poenâ, quam indignus merebitur vexando Ecclesiam inthronizatus, quia tacendo, consentit delictis ejus, quæ posset impedire loquen-

loquendo, & manifestando periculum Ecclesiae illis, quibus fas esset tanto damno Ecclesiae suffragijs se opponere proprijs.

Præterea in solutione ad secundum, docet 3. 60
 Doctor, quòd ea, quæ pertinent ad corruptionem multitudinis, sive spirituales, sive corporales, teneantur quis statim postquam ad ejus notitiam pervenerit, manifestare illa, vel testificando vel denuntiando ei, qui prodesse possit. Et addit D. Thomas, quòd debet hoc facere, etiamsi secretò ei talis notitia sit commissæ, citra tamen Confessionem sacramentalem. Subscribunt Angelico Præceptorum Cajet. *ibidem*. Sotus *lib. 5. de just. quæst. 5. art. 1.* Navarrus *in Enchiridio cap. 18. num. 54.* Reginaldus *lib. 24. num. 55.* secutus Petrum Navarra Petrus Hurtado de Mendoza *2. 2. disp. 163. §. 54.* Castro Palao *de virtutib. tract. 6. disp. 3. puncto 14. num. 4.* qui citat Manuelem Saa, Lessium, Thomam Sanchez. Videatur etiam P. Franciscus Suarez *de charit. disp. 8. sect. 6. num. 6.* in fine: ubi reddens rationem, quare necessariò denuntiandum sit Superiori delictum vergens in damnum communitatis, inquit, quia scilicet Superior melius quàm alius damno imminenti occurrere potest: id ipsum repetit Suarez ex Gersone tom. 4. de Relig. lib. 10. cap. 9. num. 8. propè finem. Cùm ergo nulli alij existant, qui melius possint occurrere

P 3 malo

malo Ecclesiæ imminenti ex Caij inthronizatione, quàm cæteri Concardinales, sequitur quòd Eminentissimus ille, qui notitiam de damno per Exclusivam obtinuit, teneatur eam denuntiare, si potest, cæteris Electoribus, etiamsi secretò talem notitiam habuerit.

61 Secundò probatur conclusio ratione: nam secundum omnes Doctores, quilibet de populo jure naturæ tenetur adhibere omnem diligentiam possibilem, ut avertat à communitate malum ei imminens: Sed pro impediendo malo Ecclesiæ imminente ex Caij indigni inthronizatione nulla diligentia efficacior, quàm certiores facere Electores de tali indignitate ut abstineant ab ejus electione: Ergo aut dicendum est prædictam diligentiam esse impossibilem, aut concedendum, quòd qui talem notitiam per Exclusivam obtinuit, debeat illam adhibere.

62 Tertiò probatur conclusio à paritate rationis ex communi sententia apud doctissimos Alumnos Societatis JESU (& est desumpta ex doctrinâ D. Thomæ allegata num. 58. & 60) hi igitur Authores agentes de denuntiatione charitativâ, quando scilicet quis denuntiat Prælato, ut Patri, crimen alterius subditi: Postquam statuunt teneri Prælatum denuntiationem excipientem, secretò habere crimen denuntia-

tia-

narum, & nullatenus posse illud alicui aperire: addunt, hoc intelligendum esse in casu, quo Prælati se solo possit delictum vel corrigere vel impedire, *secus verò* (verba sunt Patris Layman) *si solus non possit; nam tunc manifestare debet alteri personæ, quæ idonea sit ad remedium adhibendum, & si una non sufficiat, duabus vel pluribus, quatenus necesse esse videbitur ad criminis emendationem, quousque tertiæ personæ, aut communi bono provideatur:* ita Layman lib. 3. de just. tract. 6. cap. 3. quod est de Actore & Accusatore, num. 5. vers. Quarto, in denuntiatione &c. Palao dictâ disp. 3. de charit. puncto 11. num. 5. Ludovicus de Torres 2. 2. quæst. 33. disp. 89. dub. 4. circa finem: Grana-dos 2. 2. Controv. 3. de charit. tract. 12. disp. 8. circa finem: est etiam Francisci Suarez, ubi supra.

Ex qua doctrinâ sic argumentor à paritate 63
 rationis: Prælati excipiuntur ut Pater & secretò denuntiationem de crimine subditi, quod solum secundariò vergit in damnum communitatis (nam primariò vergit in damnum peccantis) si solus non potest ei occurrere, tenetur omnes eas personas participes facere de crimine, quas necessarias judicaverit esse ad impediendum damnum, secundariò tantum resultans contra communitatem: Ergo qui non secretò, nec ut Pater excepit per Exclusivam denuntiationem de Caij indignitate (directè, primò
 & per

& per se vergente in damnum Ecclesiæ) cum solus non possit occurrere malo Ecclesiæ imminenti , ex Caj inthronizatione , potiori jure tenebitur certiores facere alios Electores , referendo Exclusivam , & ejus momenta , ut eorum suffragiis adjutus , valeat occurrere malo Ecclesiæ , aliàs non faciet quidquid in se est pro liberandâ paupere Ecclesiâ de manu peccatoris , ut dicebat D. Thomas , vide illum num. 58.

*Solutio rejecta : Et quòd charitativa
Correctio præcedere hîc non debeat,
ostenditur.*

64 **R**espondere posset aliquis , excusando Electorem Exclusivam recipientem ab onere eam Electoribus intimandi , dicendo , quòd cum ipse nunquam Cajum correxerit charitativè , de crimine in propositione Exclusivæ manifestato , fit consequens , quòd non teneatur indignitatem Caj Electoribus pro palare , dicente Christo Domino Matth. 18. *si peccaverit in te Frater tuus , vade & corripe eum inter te & ipsum solum ; quod si te non audierit , dic Ecclesiæ : malè & injustè diceretur Ecclesiæ , seu Electoribus peccatum , quod ante secretò non fuit charitativè correctum.*

65 Sed contra est , quòd doctrina evangelica de corre-